

9. KRUISPUNTEN

Ongeveer de helft van alle verkeersongevallen met fietsers gebeurt op kruispunten. Heel vaak worden rechtdoor rijdende fietsers aangereden door afslaande auto's.

Vooraleer een fietser een kruispunt veilig kan oprijden, moet hij de voorrangsregeling kennen en respecteren. Verder mag hij ook het gedrag van de andere verkeersdeelnemers niet uit het oog verliezen.

Of hij nu links of rechts afslaat of rechtdoor rijdt, elke beweging verdient aandacht en vereist de juiste vaardigheden.

9.1. Hoe doe je het goed?

Om zich veilig op een kruispunt te verplaatsen, moet de fietser rekening houden met de voorrangsregeling en het gedrag van de andere verkeersdeelnemers. Daarom is het belangrijk dat de leerlingen de verkeerstrap kennen en kunnen toepassen. Oefen hoe ze de verkeersregels (bijvoorbeeld 'voorrang aan rechts'), verkeersborden, verkeerslichten en de bevelen van een bevoegd persoon moeten gehoorzamen.

De voorrangsregels:

- Als er geen verkeerstekens staan, geldt de algemene regel 'voorrang aan rechts'. Elke bestuurder (dus ook een fietser!) moet voorrang verlenen aan de bestuurder die op een regelmatige manier van rechts komt, behalve als hij op een rotonde rijdt².
- Wanneer er voorrangsborden staan:

Je moet voorrang verlenen en indien nodig stoppen.

Je moet stoppen (altijd) en voorrang verlenen.

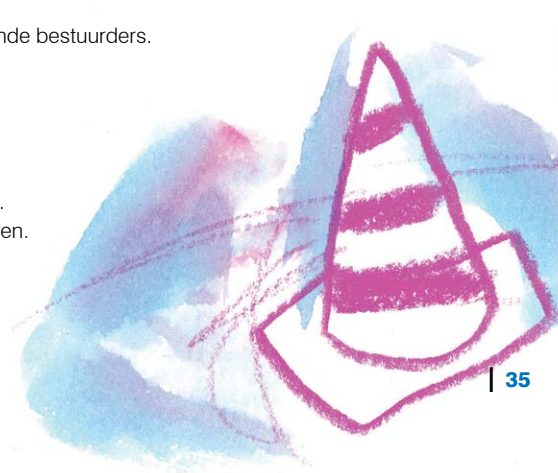

Je moet voorrang verlenen aan van rechts komende bestuurders.

Aan het eerstvolgende kruispunt heb je voorrang.
De andere bestuurders moeten jou voorrang geven.

² Zie verder module 10: Fietsen op een rotonde.

Je rijdt op een voorrangsweg. De anderen moeten jou voorrang verlenen.

Je rijdt niet langer op een voorrangsweg. Op het volgende kruispunt zullen verkeerslichten of verkeersborden aangeven hoe de voorrang geregeld is.

- Als er verkeerslichten staan en ze werken niet (oranje knipperlicht of gedoofd), dan gelden de voorrangsborden op het kruispunt. Als er geen borden staan, dan val je terug op de voorrang aan rechts.
- Als een bevoegd persoon (meestal een agent) het verkeer regelt, volg je zijn bevelen:
  - Je fietst evenwijdig aan de armen van de agent: je mag doorrijden.
  - Je dwarst de armen van de agent: je moet stoppen en wachten.
  - De agent heeft zijn arm omhoog: je mag het kruispunt niet meer oprijden en wie zich op het kruispunt bevindt, moet het verlaten. Dit om aan te kondigen dat het verkeer van richting gaat veranderen.

Fietsers zijn kwetsbare weggebruikers. In een confrontatie met een gemotoriseerd voertuig trekken zij aan het kortste eind, voorrang of geen voorrang. Fietsers geven daarom best altijd voorrang aan hun veiligheid. Het betekent dat ze soms beter hun voorrang afstaan dan die af te dwingen.

Als de leerlingen de voorrangsregels kennen en beheersen, kunnen zij de concrete verkeerssituaties op een kruispunt inoefenen: rechtdoor fietsen, rechts afslaan en links afslaan.

Afhankelijk van het type kruispunt worden de hiermee verbonden risicosituaties kleiner of groter. Het al dan niet aanwezig zijn van verkeerslichten of een fietsopstelvak en het oversteken van een T- of een vierarmenkruispunt maakt voor de fietser een heel groot verschil.

Fietsvaardigheden

9.1.1. Het kruispunt rechtdoor oversteken

De fietsvaardigheden die fietsers onder de knie moeten hebben om een rustig (T-) kruispunt of een complexer (vierarmen)kruispunt over te steken zijn:

- bij het naderen van het kruispunt, vertragen, uitkijken (naar achterliggers, verkeer van links en van rechts, tegenliggers) zonder van de route af te wijken;
- de voorrangsregels kunnen toepassen;
- anticiperen: er rekening mee houden dat niet alle bestuurders de voorrangsregels naleven en indien nodig de voorrang afstaan;
- als het veilig kan, het kruispunt rechtdoor oversteken.

Kinderen kunnen bovenstaande fietsvaardigheden enkel onder de knie krijgen wanneer ze voldoende oefenen op de noodzakelijke basisvaardigheden: vertrekken, vertragen, remmen en stoppen, richting houden, uitkijken, oogcontact maken en anticiperen.

9.1.2. Rechts afslaan

Op een kruispunt naar rechts afslaan vraagt volgende specifieke fietsvaardigheden:

- bij het naderen van het kruispunt vertragen, uitkijken (naar achterliggers, verkeer van links en van rechts, tegenliggers) zonder van de route af te wijken, de rechterarm uitsteken zonder van de route af te wijken;
- de voorrangsregels kunnen toepassen;

- anticiperen: er rekening mee houden dat niet alle bestuurders de voorrangsregels naleven en indien nodig de voorrang afstaan;
- als je dit veilig kunt, afslaan en een scherpe bocht naar rechts maken;
- een veilige plaats op de weg innemen.

Kinderen kunnen bovenstaande fietsvaardigheden enkel onder de knie krijgen wanneer ze voldoende oefenen op de noodzakelijke basisvaardigheden: vertrekken, vertragen, remmen en stoppen, richting houden, uitkijken, bochten maken, arm uitsteken, oogcontact maken en anticiperen.

9.1.3. Links afslaan

Links afslaan op een kruispunt kan door een rechte hoek te maken of door voor te sorteren. Beide methoden zijn nuttig. Bij rustige kruispunten (bijvoorbeeld op een T-kruispunt) kan voorsorteren in een vlotte beweging verlopen. Minder ervaren fietsers maken best een rechte hoek om links af te slaan. Ook op een druk of complex kruispunt maak je best een rechte hoek. Beide manieren vragen specifieke fietsvaardigheden:

Afslaan door een rechte hoek te maken

- Bij het naderen van het kruispunt, vertragen, uitkijken (naar achterliggers, verkeer van links en van rechts, tegenliggers) zonder van de route af te wijken;
- de voorrangsregels kunnen toepassen;
- anticiperen: er rekening mee houden dat niet alle bestuurders de voorrangsregels naleven en indien nodig de voorrang afstaan;
- als het veilig kan, het kruispunt rechtdoor oversteken (al fietsend of te voet);
- kunnen stoppen op een veilige plaats en het ander verkeer voorrang geven;
- als er geen verkeer nadert, de rijbaan oversteken (al fietsend of te voet);
- een veilige plaats op de weg innemen.

Kinderen kunnen bovenstaande fietsvaardigheden enkel onder de knie krijgen wanneer ze voldoende oefenen op de noodzakelijke basisvaardigheden: vertrekken, vertragen, remmen en stoppen, richting houden, uitkijken, bochten maken, arm uitsteken, oogcontact maken en anticiperen.

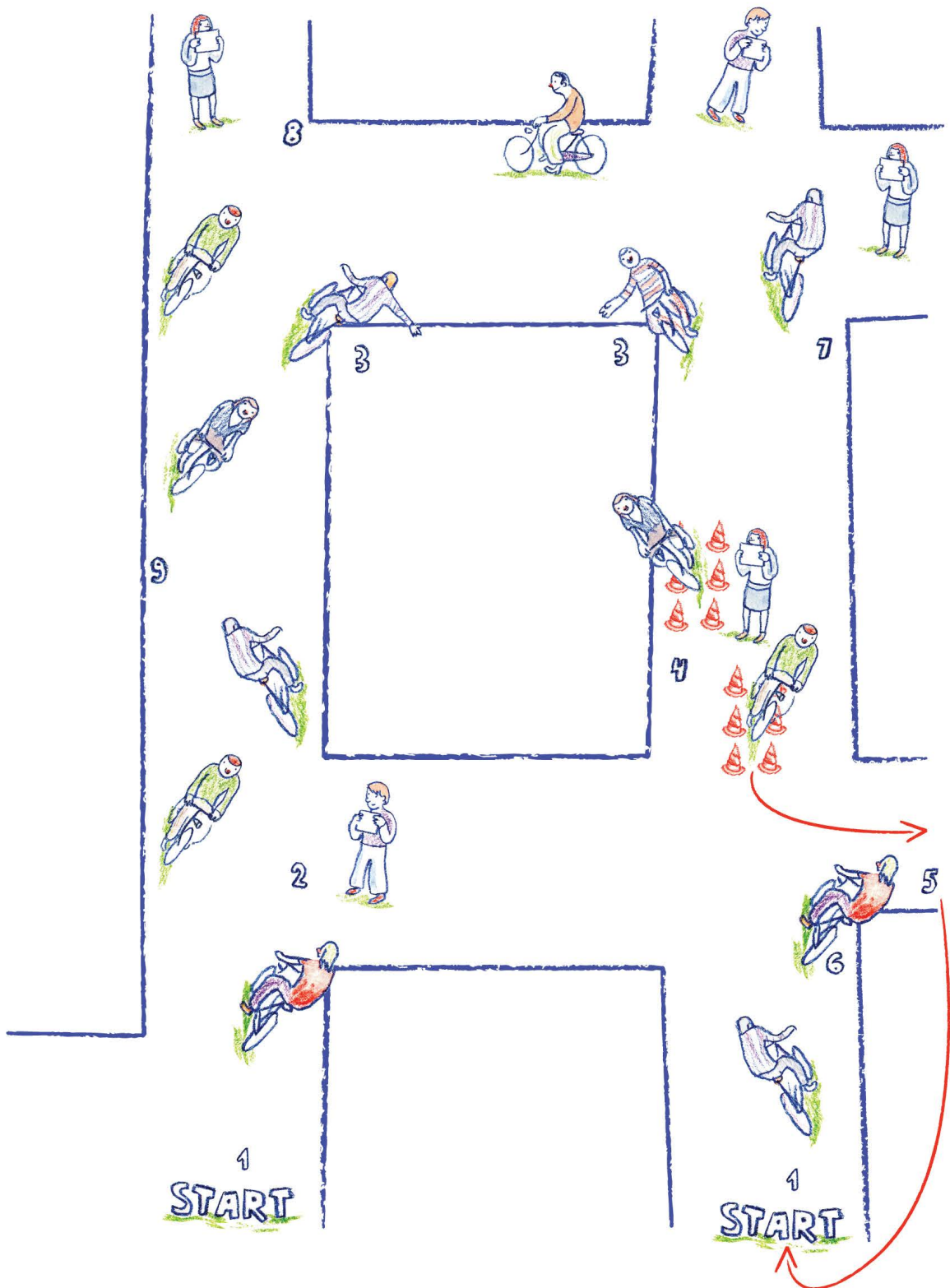
Voorsorteren

- Om zich heen kijken zonder van de route af te wijken;
- bij het naderen van een kruispunt, vertragen en links achterom kijken naar het achteropkomend verkeer;
- wanneer er geen verkeer nadert, de linkerarm horizontaal uitsteken en (minder ervaren fietsers met beide handen aan het stuur) geleidelijk uitwijken naar links tot in het midden van de rijbaan;
- vervolgens uitkijken naar tegenliggers, naar links en rechts;
- de voorrangsregels naleven;
- anticiperen: er rekening mee houden dat niet alle bestuurders de voorrangsregels naleven en indien nodig de voorrang afstaan;
- wanneer het veilig is om af te slaan, een ruime bocht naar links nemen;
- een veilige plaats op de weg innemen.

Kinderen kunnen bovenstaande fietsvaardigheden enkel onder de knie krijgen wanneer ze voldoende oefenen op de noodzakelijke basisvaardigheden: vertrekken, vertragen, remmen en stoppen, richting houden, uitkijken, bochten maken, arm uitsteken, oogcontact maken en anticiperen.

9.2. PARCOURS KRUISPUNTEN

Deel de klas in twee groepen en laat elke groep plaatsnemen op één van de twee vertrekpunten. Duid op voorhand ook 6 leerlingen aan die op het parcours de kaartjes zullen tonen aan de leerlingen die het parcours afleggen. Zorg er wel voor dat ze tijdig wisselen en dat ook die leerlingen op het parcours kunnen oefenen.

1. De kinderen stappen langs de rechterkant op hun fiets en vertrekken. Ze houden goed rechts aan.
2. Voor de kinderen de zijstraat passeren, kijken ze uit naar rechts en voeren ze de opdracht uit die de leerling toont. **Mogelijke opdrachten: stoppen, vertragen, doorrijden.**
3. De kinderen steken hun rechterarm horizontaal uit en maken een bocht naar rechts.
4. De kinderen fietsen tussen de eerste rij kegels door zonder die te raken. Daarna kijken ze links achterom, roepen het woord dat wordt getoond, steken hun linkerarm uit en kijken uit naar links (het midden van de rijbaan). Vervolgens kijken ze voor zich uit. Wanneer er geen verkeer (fietsers) aankomt, nemen ze een grote bocht naar links.
5. De kinderen fietsen verder en sluiten aan bij de andere groep.
6. De kinderen (die in de andere richting vertrokken zijn) passeren aan de rechterkant een zijstraat. Voor de kinderen de zijstraat passeren, kijken ze uit naar rechts en voeren ze de opdracht uit die de leerling toont. **Mogelijke opdrachten: stoppen, vertragen, doorrijden.**
7. De kinderen moeten op het kruispunt links afslaan door een rechte hoek te maken. Voor ze de zijarmen haaks oversteken, kijken ze goed (rechts en voor zich) uit en voeren ze de opdrachten uit die de leerlingen omhoog houden. **Mogelijke opdrachten: stoppen, vertragen, doorrijden.**
8. Idem als bij 7.
9. De kinderen fietsen verder en sluiten zich aan bij de andere groep.

9.3. oefenen in het verkeer

Oefen eerst op een eenvoudig kruispunt in een rustige omgeving. Pas als dit vlot lukt, kan je naar moeilijkere situaties overstappen (vierarmenkruispunt, druk verkeer...).

Wanneer de kinderen het rechtdoor rijden en rechts of links afslaan op verschillende soorten kruispunten geoefend hebben en voldoende beheersen, dan kunnen zij een traject fietsen.

Stippel op voorhand een traject uit. Op dat traject moet je alle fietsvaardigheden die nodig zijn om een kruispunt over te steken, kunnen testen.

